

rapp^ort

2009

Pensioencommissie

Inventarisatie Principes voor goed pensioenfondsbestuur

SER

Sociaal-
Economische
Raad

rapport

Pensioencommissie

Inventarisatie Principes voor goed pensioenfondsbestuur

19 maart 2009

Rapport Inventarisatie Principes voor goed pensioenfondsbestuur

Voorwoord

In 2005 heeft de Stichting van de Arbeid de Principes voor goed pensioenfondsbestuur vastgesteld. In deze Principes is opgenomen dat in 2008 een inventarisatie en evaluatie van de implementatie zal plaatshebben.

De Stichting van de Arbeid heeft de SER, respectievelijk de Pensioencommissie van de SER, gevraagd deze inventarisatie en evaluatie uit te voeren. De Pensioencommissie heeft de voorbereiding van de evaluatie in handen gelegd van de werkgroep Evaluatie Pension Fund Governance. De dataverzameling voor de evaluatie is verzorgd door De Nederlandsche Bank.

Het onderzoek is mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekeringen.

Inhoudsopgave:

Voorwoord	1
1. Conclusies en samenvatting	3
2. De Principes voor goed pensioenfondsbestuur: inventarisatie en evaluatie	8
3. Opzet van de inventarisatie en evaluatie	10
3.1 Afspraken over de inventarisatie en evaluatie	10
3.2 Uitvoering van het onderzoek	11
3.3 DNB-onderzoek, methode en respons	12
4. Bestuur (Principes A), de uitkomst van het onderzoek	14
4.1 Het Referentiekader Staatsen (A 4)	14
4.2 Klachten- en geschillenprocedure (A 6)	16
4.3 Transparantie, openheid en communicatie	16
4.4 Deskundigheid en functioneren van het bestuur	17
4.5 Zaken die de uitvoering bemoeilijken	18
5. Verantwoording (Principes B), de uitkomst van het onderzoek	19
5.1 Is er een verantwoordingsorgaan ingesteld?	19
5.2 Vastleggen bevoegdheden verantwoordingsorgaan	19
5.3 Samenstelling verantwoordingsorgaan	20
5.4 Verantwoordingsorgaan en deelnemersraad	21
5.5 Kandidaatstelling	21
5.6 Vergaderingen van het verantwoordingsorgaan	22
5.7 Bevoegdheden verantwoordingsorgaan (B 9)	22
5.8 Verzoek aan de Ondernemingskamer (B 10 en 11)	23
5.9 Advies door de deelnemersraad	25
5.10 Zaken die de uitvoering bemoeilijken	25
6. Intern toezicht (Principes C), de uitkomst van het onderzoek	26
6.1 Is het intern toezicht georganiseerd?	26
6.2 Zijn de taken en bevoegdheden vastgelegd? (C 1 en C 7)	27
6.3 Rapportagefrequentie van het intern toezicht (C 4 en C 6)	27
6.4 Deskundigheid en onafhankelijkheid (C 2)	28
6.5 Advies door verantwoordingsorgaan en deelnemersraad	29
6.6 Zaken die de uitvoering bemoeilijken	29
7. Het oordeel van de fondsen over de Principes	30
8. Samenstelling van de verschillende organen	31
9. Rechtstreeks verzekerde regelingen (Principes D), uitkomst van het onderzoek	34
9.1 Verantwoording en communicatie	34
9.2 Intern toezicht	34
9.3 Het oordeel van verzekeraars over de Principes	35
Bijlage 1: Vragenlijsten onderzoek DNB	37
Bijlage 2: Samenstelling Pensioencommissie en werkgroep EPFG	47

1. Conclusies en samenvatting

Inleiding

In 2005 heeft de Stichting van de Arbeid de *Principes voor goed pensioenfondsbestuur* vastgesteld. Deze Principes zijn opgesteld in overleg met de pensioenkoepels, verzekeraars en de Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO) en ook onderschreven door de Unie van Beroepspensioenfondsen (UvB).

De Principes zijn erop gericht de kwaliteit, de zorgvuldigheid en de openheid van pensioenuitvoerders – pensioenfondsen en verzekeraars – in ons land op een hoger plan te brengen.

De Principes zijn, mede op verzoek van de Stichting van de Arbeid, in de Pensioenwet verplicht gesteld. De naleving valt dientengevolge onder het toezicht van De Nederlandsche Bank.

Omdat de Principes hun basis vinden in zelfregulering, hebben partijen besloten in 2008 de stand van zaken bij de implementatie van de Principes te inventariseren en zo mogelijk al te evalueren.

Uitkomst van het onderzoek

Uit het onderzoek valt te constateren dat het merendeel van de pensioenfondsen de implementatie van de Principes voor goed pensioenfondsbestuur ter hand heeft genomen en erin geslaagd is de maatregelen die daarbij horen in te voeren. Met name kleine pensioenfondsen voldoen nog niet aan alle Principes.

Aan het onderzoek hebben 344 fondsen en verzekeraars deelgenomen (respons 59 procent) waarbij bijna circa 85 procent van de deelnemers en 80 procent van de pensioengerechtigden is aangesloten.

Bestuur

Uit de vragen over het Referentiekader Staatsen blijkt het volgende over nevenactiviteiten. De meeste fondsen beperken hun activiteiten tot het uitvoeren van pensioenregelingen. Slechts een tiental kleine fondsen geeft aan nevenactiviteiten te verrichten. Het merendeel verricht deze activiteiten niet zelf, maar heeft ze ondergebracht in een geheel afgescheiden rechtspersoon. In de zin van de Pensioenwet is bij die fondsen geen sprake van nevenactiviteiten. Een enkel fonds verricht zelf nevenactiviteiten. Dat is op grond van de Pensioenwet niet toegestaan.

Verder is in een enkel geval sprake van, volgens de Principes en het Referentiekader, verboden personele unies op directieniveau tussen het fonds en de afgescheiden rechtspersoon.

Het fonds dient, conform het Referentiekader Staatsen, ook maatregelen te treffen om afstand te bewaren tot de ondernemingen waarin men deelneemt. Deze maatregelen zijn getroffen door ongeveer de helft van de fondsen.

Voor veel fondsen is het afstand bewaren tot de ondernemingen waarin men deelneemt, niet relevant. Er zijn hiervoor diverse redenen te noemen: omdat er sprake is van een volledig herverzekerd fonds, of omdat men bijvoorbeeld werkt met een

vermogensbeheerder, belegt in beleggingsfondsen of slechts kleine aandelenpakketten heeft. Dit kan een oorzaak zijn waarom veel fondsen deze vraag met 'niet van toepassing' hebben beantwoord.

Transparantie en deskundigheid

Ongeveer 90 procent van de fondsen heeft een klachten- en/of geschillenprocedure. Bijna 80 procent van alle fondsen geeft op gestructureerde wijze inzicht in hun besluitvormingsprocedure. Verder hebben vrijwel alle fondsen eisen en procedures vastgelegd voor de deskundigheid van het bestuur en het beoordelen van het functioneren van het bestuur en de bestuursleden.

De meerderheid van de fondsen heeft een communicatiebeleid op schrift gesteld. Deze fondsen omvatten bijna alle deelnemers en pensioengerechtigden. Met name kleine (ondernemings)pensioenfondsen blijven hier achter.

Verantwoording

Ruim 80 procent van de pensioenfondsen heeft een verantwoordingsorgaan ingesteld. Bij deze fondsen is ongeveer 70 procent van de actieve deelnemers en pensioengerechtigden aangesloten.

Bij veel fondsen is er, zoals bepleit in de Principes, sprake van personele unies tussen deelnemersraad en verantwoordingsorgaan. Schaarse deskundigheid, efficiency en problemen met de bemensing worden door de fondsen als redenen genoemd voor dergelijke personele unies.

Ook beroepspensioenfondsen dienen een verantwoordingsorgaan in te stellen. Omdat bij deze fondsen werkgevers en deelnemers samenvallen, kunnen zij niet zonder meer de gelijke verdeling van zetels en stemmen over deelnemers, pensioengerechtigden en (financieel betrokken) werkgevers toepassen. De fondsen kiezen hier veelal een eigen invulling.

Het samenbrengen van deelnemersraad en verantwoordingsorgaan lijkt ook een belangrijke reden voor de niet-gelijke verdeling van de zetels in het verantwoordingsorgaan over de drie geledingen: werknemers, pensioengerechtigden en financieel betrokken werkgevers. Bij een deel van de fondsen wordt aan de deelnemersraad, waarvoor een evenredige vertegenwoordiging geldt, een werkgeversdelegatie toegevoegd.

De meeste vertegenwoordigers in het verantwoordingsorgaan blijken aangewezen door de geleding. Bij de geleding van de pensioengerechtigden is bij ongeveer de helft van het aantal fondsen sprake van verkiezing van de kandidaten.

Aan een gekwalificeerde meerderheid van het verantwoordingsorgaan is het recht toegekend een verzoek te richten aan de Ondernemingskamer van het Gerechtshof in Amsterdam om onderzoek te doen naar het beleid en de gang van zaken bij het fonds en/of het beleid van het bestuur te toetsen.

Ongeveer de helft van de fondsen stelt aan een gekwalificeerde meerderheid de eis van een twee derde meerderheid, al dan niet aangevuld met aanwezigheidseisen. Deze

The logo for SER (Sociaal-Economische Raad) features the letters 'SER' in a bold, yellow, sans-serif font. The letters are set against a dark orange rectangular background. Above this background are three thin, horizontal yellow lines, and below it is a series of vertical yellow bars of varying heights, creating a striped effect.

Sociaal-
Economische
Raad

Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90405
2509 LK Den Haag
www.ser.nl